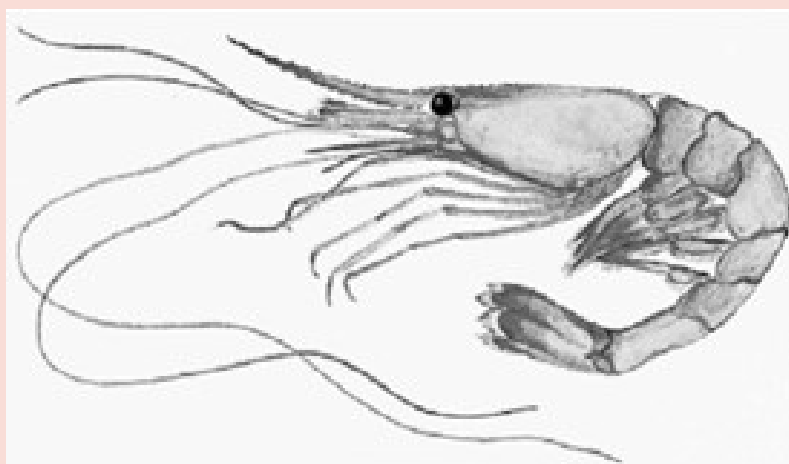

KALAALLIT NUNAATA KITAANI RAAJARNIARNERMUT AQUTSINISSAMIK PILERSAARUT

Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfik

Novembari 2017

Imaasa nalunaarsorsimaffia

Takussutissat naalisaanerillu	3
Taaguutitut nassuiaatit.....	5
1.0 Siunertaq inatsisitigullu tunngaviit	6
1.1 Aqutsinissamut akisussaaffik	7
2.0 Aqutsinissamut pilersaarutip tunngavii	8
3.0 Piffissaq atuuffissaa	9
4.0 Itisuup raajaa (Pandalus borealis)	9
5.0 Aqutsineq aamma piniarnermut periusissiaq	10
5.1 TAC-imik aalajangersaaneq.....	11
5.2 Uumassusilerisut siunnersuinerat annertuumik allannguuteqartillugu aaqqiissuteqarnissamut aqutseriaatsit	12
5.3 Canadamut TAC-imik pissarsiamik tunniussineq.....	13
5.4 Kalaallit Nunaata Kitaani raajarniarnermi pissutsit immikkut ittut	14
6.0 Piujuartitsineq siunertaralugu aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera	14
6.1 Atortut	14
6.2 Saniatigut pisat.....	15
6.3 Raajarniarnerup aqunneqarneranut malittarisassat allat	16
7.0 Nalunaaruteqartarneq nakkutilliinerlu	17
7.1 Nakkutilliineq uppersaasarnarlu	17
7.2 Nalunaarutiginnittarnerit.....	18
8.0 Naggasiussatut inassuteqaatit	18

<http://www.dfo-mpo.gc.ca/fm-gp/peches-fisheries/ifmp-gmp/shrimp-crevette/shrimp-crevette-2013-eng.htm>

Takussutissat naalisaanerillu

APN	Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfik
EEZ	Exclusive Economic Zone
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations
KANUAANA	Kalaallit Nunaanni Aalisarnermi Akuersissutinik Nakkutilliisoqarfik
GN	Pinngortitaleriffik
ICES	Imartat Iisimatusarfigineqarnerannut Nunat Tamalaat Ataatsimiititaliaat
ITQ	Individual Transferable Quota
LOA	Length Overall
MSC	Marine Stewardship Council
NAFO	Atlantikut Avannaata Kitaani Aalisarneq Pillugu Suleqatigiiffik
NEAFC	Atlantikut Avannaata Kangiani Aalisarneq Pillugu Kommissiوني
TAC	Total Allowable Catch
VMS	Vessel Monitoring System

Takussutissiaq 1	NAFO-p nunat tamalaat akornanni isumaqatigissutaanut tunngasut Uannga aaneqarpoq: https://www.nafo.int/about-us
Takussutissiaq 2	Pandalus borealis (immap nillertup raajaa) Uannga aaneqarpoq: HTTPS://ALCHETRON.COM/PANDALUS-BOREALIS-3992669-W
Takussutissiaq 3	Pandalus montagui Uannga aaneqarpoq: http://www.marinespecies.org/photogallery.php?album=2016&pic=40669

Taaguutitut nassuiaatit

Immikkoortuni tullinnguuttuni aqutsinissamut pilersaarummut uunga tunngatillugu taaguutit qitiusut nassuiarniarneqarlutillu saqqummersinniarneqarput. Ajornanngippat taaguutit nassuiarneqartut Inatsisartut inatsisaannik nr. 18, 31 oktober 1996, Aalisarnermut Inatsimmik aallaaveqartinniarneqarput. Immikkoortup matuma suliarineqarneratigit paatsuungassutaasinnaasut pinngitsoortinniarneqarput kiisalu aqutsinissamik pilersaarutip paasineqarnissaanut tunngavissiisoqarluni.

TAC

Aalisarneq pillugu inatsimmi § 4: *"Inatsimmi matumani "TAC" imartani Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaani aalisakkanut aalajangersimasunut ukiumut akuerisaasumik piasarinqarsinnaasut katillutik amerlassusiattut paasineqassaaq."*

Pisassiissutit

Aalisarneq pillugu inatsimmi § 4, imm 3: *"Inatsimmi matumani "pisassiissutit" TAC-p ilaatut aalisariutit ilaannut immikkoortunut imaluunniit nunat allamiut angallataannut § 7-imi taaneqartumut pisassanngortitaasutut paasineqassapput¹."*

Akuersissut

Aalisarneq pillugu inatsimmi § 4, imm 6: *"Inatsimmi matumani "akuersissut" aalisagaqatigiinnik aalajangersimasunik naalakkersuisut aalisariutaatileqatigiiffimmut nalunaarutigisinnaasaannik aalisarsinnaatitaanertut paasineqassaaq."*

Misileraalluni aalisarneq

Naalakkersuisut misileraalluni aalisarneq nassuiarpaat, uku siunertaralugit aalisarnerusinnaasoq:

- Ilisimasaqarfigineqanngitsunik aalisagaqatigiinnik ilisimatusarnikkut misissuineq imaluunniit
- Imartat/sumiiffiit ilisimaneqanngitsunit misissuineq imaluunniit
- Aalisariaatsit atortulluunniit nutaat atorlugit aalisarnermik misissuineq

Misileraalluni aalisarneq pillugu uani paasisaqarnerusinnaavutit:

http://naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Nyheder/2017/04/260417_forsoegsfiskeri

¹ Nunat allamiut angallataat Kalaallit Nunaani aalisarnermut nunat allamiut Naalakkersuisunit imaluunniit nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutigut akuersissuteqarsinnaatitaasut innersuunneqarput (takuuk Aalisarneq pillugu inatsit § 7)

1.0 Siunertaq inatsisitigullu tunngaviit

Aqutsinissamik pilersaarutip uumap raajat pillugit aqutsinissamik pilersaarut 2010-meersoq taarserpaa. 2010-p kingorna aqutsinermi ilisimatusarnermilu Kitaani raajarni arnermut sunniuteqartunik arlariinnik iliuseqartoqarnikuuvoq. Taamaattumik Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfiup (maannamiit APN) aalisarnermillu ingerlatsisut aqutsinissamik pilersaarutip 2010-meersup nalilersorneqarnissaa pisariaqarsorilersimavaat. Aqutsinermut pingaarnertut siunertaavoq, isumalluutit ataatsimoortut piffissami sukkulluunniit nungusaataannigitsumik aalisarneqarnissaat, aamma annerpaamik nungusaataannigitsumik iluanaaruteqarnissaq (MSY) pillugu tunngavisoq malillugu isumalluutit atorneqaleriartornissaanut sulissuteqarnissaq kiisalu tassunga naleqquttumik aalisagaqassutsimut sunniuteqarnissaa (F_{msy}).

Pilersaarut atuuppoq natersiutinik qalorsorluni *pandalus borealisinik* Kalaallit Nunaata kisimiilluni aningaasarsiorfittut imartaani (EEZ²), FAO³ immikkoortoq 21, NAFO⁴-p ataani immikkoortoq 1 aamma 0 kilisannermi. Peqassuttip siaruarsimanerata annerpaartaa (agguaqatigiissillugu 97 % miss.) Kalaallit Nunaata inatsisitigut oqartussaaffianiipput. Peqassuttip ilaasa sinneri Canadap imartaaniipput. Raajat tamaaniittut Kalaallit Nunaata kitaata imartaani peqassusianut ilaasutut naatsorsuunneqarput.

Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaani aalisakkanut aalajangersimasunut TAC-mik ukiut tamaasa aalajangersaanissamut kalaallillu aalisarnerannut aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 18, 31. oktobari 1996-imeersumi § 5 aamma § 10 ilaatigut Inatsisartut inatsisaannit nr. 5, 21. maaji 2002-meersumi kingullerpaamillu Inatsisartut inatsisaatigut nr. 17, 3. decembari 2009-meersumi allanngortinneqartumi aaqqiissuteqarnissamut

NAFO-p nunat tamalaat akornanni

isumaqatigissutaanut tunngasut

Uannga aaneqarpoq:

<https://www.nafo.int/about-us>

² EEZ tuluit oqaasiannit naalisagaavoq: Exclusive Economic Zone

³ Food and Agriculture Organization of the United Nations

⁴ Atlantikup Avannaata Kitaani Aalisarneq pillugu Suleqatigiiffik (NAFO)

Naalakkersuisut pisinnaatitaapput. TAC-imi pisassiissutiniq agguassineq kalaallit inatsisaanni nunallu assigiinngitsut akornanni isumaqatigiissutini aalajangersakkat eqqarsaatigalugit Naalakkersuisunit suliarineqartarpoq.

1.1 Aqutsinissamut akisussaaffik

Kalaallit Nunaanni aalisarnermik aqutsineq Naalakkersuisunit akisussaaffigineqarpoq. Inatsisartunut qinersisoqareeraangat ilaasortanngortut akornanni Naalakkersuisut siulittaasusnaanik toqqaasoqartarpoq.

Pineqartoq Naalakkersuisut siulittaasunngortoq Naalakkersuisuni ilaasortassanik aalajangersimasunik amerlassusilinnik inassuteqartarpoq, tassungalu Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersunngortussatut piukkunneqartoq ilaatinneqartarluni. Ilaasortat taakkua pillugit eqimattat taasissutigineqartarput, taasinerlu naalakkersuisoqarfimmi politikikkut akisussaasusaaq Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfimmi allaffissornikkut pisortarisassap ivertinneqarnertigut malunnartinneqartarpoq .

Tamatuma kingorna Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisunngortoq Naalakkersuisuni ilaasortat akisussaaffii pillugit inatsisinut atuuttunut malinnissaminut pisussaalersarpoq.

Naalakkersuisoq aalisarnermut inatsimmi atuuttumi sinaakkusiussat malillugit aalajangermissamut siunnersuutissanik piareersaasiortarpoq. Siunnersuutit taamaa ttut Naalakkersuisut akuttunngitsumik ataatsimiittarnerini aalajangiiffigineqartussanngorlugit saqqummiunneqartarput.

Aalisarnermut Inatsit atuuttoq naapertorlugu suliaasanut aalajangersarneqareersimasunut tunngatillugu Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoq Aalisarnermut Siunnersuisoqatigiinnut tusarniaasarnissaminut pisussaaffeqarpoq. Tusarniaasarnissamik pisussaaffik aalisarnermut inatsimmi § 32-imi allassimavoq (Aalisarnermut pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 18, 31. oktober 1996-imeersoq), tassanissaq Aalisarnermut Siunnersuisoqatigiit katitigaanera aalajangersarneqarsimavoq.

Aalisarnermut Siunnersuisoqatigiit suleriaasissaat pilersinneqarsimasoq naapertorlugu Aalisarnermut Siunnersuisoqatigiit Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisumut nammineerlutik siunnersuuteqarlutillu oqaaseqaateqarsinnaatitaapput.

Aalisarnermut Siunnersuisoqatigiit tusarniaanermi akissutaat Naalakkersuisut tusarniaanermut nittartagaatigut Namminersorlutik Oqartussat nittartagaat www.naalakkersuisut.gl aqutugalugu atuarneqarsinnaasarput.

Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisup inatsisartoqarnikkut nakkutigineqartarnera ataatsimiititaliamit inatsisit naapertorlugit pilersinneqarsimasumit isumagineqartarpoq, taannalu Inatsisartut Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Ataatsimiititaliaani ilaasortanit amerlaqatigiinnit katiterneqarsimasuuvoq. Inatsisartut suleriaasiat naapertorlugu ataatsimiititaliap ”... suliaasaqarfimmi iluani ingerlatsineramik malittarinninnissaminut pisussaavoq aammalu Naalakkersuisut inatsisitigut killissarititit iluanni ingerlatsinikkulluunniit ileqqorissaarnermut tunngatillugu killigititit iluanni ingerlatsinissaat nakkutigissallugu.”

Aalisarnermut Inatsit atuuttoq nr. 18-itut 31. oktober 1996-imi akuersissutigineqarpoq. Inatsimmi siunertanut paragrafit 2012-imi amerlineqarput, imatullu oqaasertalerneqarsimallutik:

§ 2 Inatsisip siunertaraa aalisakkat naleqquttumik ilisimatuussutsikkullu illersorneqarsinnaasumik iluaqutigineqarnissaasa qulakkeerneqarnissaat.

Imm. 2. Inatsisip matuma atortinnerani aalisagaqartuarnissaa kinguaassiortuarnissaallu pingartinneqassapput, kiisalu aalisarnerup uumassusillit aaqqissugaanerannut sunniuteqarnera naammaginartuutinneqarnissaa. Aammattaaq aaqqissuulluakkamik ukiullu qanoq ilinera apeqqutaatillugu uumasunik ilisimatuut nalinginnaasumik siunnersuinerat naapertorlugu pitsaanerpaamik iluaquteqarnissaq kiisalu inuiaqatigiit allamut saassinnaanerannut pisariaqartitsineq pingartinneqassapput.

Imm. 3. Inatsisip matuma atortinnerani inuussutissarsiutigalugu aalisarnerq eqqarsaatigalugu aalisarnerqarsinnaasut aalisariutillu pisarisinnaasaasa imminnut naleqquttuunissaat, kiisalu aalisarnermik inuussutissarsiuteqarnermi, suliffissuarni suliareqqiisarfiusuni inuussutissarsiutinilu allani inuussutissarsiummut attuumassuteqartuni aningaasarsiornikkut suliffissaqartitsiniarnikkullu isiginiagassat pingartinneqassapputaaq.

Aalisarnermut inatsimmi tunngaviunerusut, raajarni arnermut tunngasut, taaneqarsinnaasut tassaapput:

- Aalisarnermik aqutsinermi sakkuunerusoq tassaavoq Naalakkersuisut ukiut tamaasa aalisagaqatigiit ataasiakkaarlugit TAC-ilertarmatigit.
- Angallatit immikkoortunut marlunnut avissaarlutik aalisarnermik ingerlatsipput: Sineriassap qanittuaniittut avataasiortullu. Inatsimmi aalajangersarneqarpoq angallataatileqatigiinnut marluusunut imatut agguanneqassasoq, angallatinut sinerissap qanittuaniittunut TAC-ip 43 %-iinik tunineqassasut; angallatinut avataasiortunut TAC-ip 57 %-iinik tunineqassasut.
- Raajarniarneq ITQ-mik - pisassiissutinut immikkut niuerutigineqarsinnaasunut tuluit naalisaanerat - ataqatigiissumik aaqqissuussineq malillugu ingerlanneqarpoq.⁵
- Aalisariutit tamarmik Kalaallit Nunaanni Aalisarnermi Akuersissutinik Nakkutillisoqarfimmiit (KANUAANA) nakkutillisuunik tigusinissamut pilersuinissamut inisimatitsinissamullu pisussaaffeqarput.
- Naalakkersuisut Aalisarnermut Siunnersuisooqatigiinnik pilersitsissapput, aalisarnermut sammisunik soqutigisaqatigiit kiisalu taaseqataasinnaanatik ataatsimeeqataasartut arlallit ilaasortaassapput. TAC-ip aalajangersarneqarnissaa pillugu apeqqutit, nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutit pillugit, nunatta avataani aalisarnermut malittarisassat, pisinnaassutsimut naleqqussarneq, akuersissutinik tunniussineq, tunisinissamut pisussaaffiit, aalisartup inuaqatigiinnut kalaallinut attuumassuteqarnera pillugit kiisalu nunami nutaanik nioqqutissiorfiliornermik pilersitsisoqartillugu Naalakkersuisut pisussaaffeqarput Siunnersuisooqatigiit tusarniassallugit. Tamatuma saniatigit Siunnersuisooqatigiit namminneerlutik Naalakkersuisunut siunnersuutinik nassiussinnaapput.
- Aalisarnermut inatsimmi aalajangersakkat taassumalu ataani nalunaarutinik unioqqutitsinerit akiliisitsissutaasinnaapput aamma pisat aamma/imaluunniit aalisarnermut piniutit aamma/imaluunniit angallat arsaarinnissutaasinnaapput.

2.0 Aqutsinissamut pilersaarutip tunngavii

⁵ Individual Transferable Quota - qallunaatut: Individuelt Omsættelige Kvoter (IOK), kalaallisut: Pisassiissutit immikkut niuerutigineqarsinnaasut

Aqutsinissamat pilersaarummi naatsorsuutigineqarpoq, FAO-p immikkoortuata 21 iluani aamma NAFO susasaqarfiani 1-imi 0-milu *Pandalus borealis* nungusaataannigsumik atuineq pillugu siunnersuummik peqartariaqartoq. Siunnersuineq taanna taamaallaat pisinnaavoq, aalisarnejq ilaatigut umiarsuup ingerlarnanik nalunaarsuivik, VMS (Vessel Monitoring System), pisat suussusii angissusii katitigaanerallu kiisalu misissuineri paasissutissat (imaappoq ataatsimoortut assigiinngitsut aalisagaqassutimi annertussutsit pillugit aalisarnermut attuumassuteqanngitsunik paasissutissat). Manna Pinngortitaleriffimmit (KNP) Kalaallillu Nunaanni Aalisarnermik Nakkutilliisoqarfimmit (KANUAANA) uppersarsarneqarpoq.

3.0 Piffissaq atuuffissaa

Aqutsinissamik pilersaarut siunissami ukiut pingasukkaarlugit nalilersorneqartassaaq. Taamaalilluni naliliineq siulleq 2020-mi pisussatut pilersaarutaavoq. Aqutsinermut pilersaarutip aqqiissuteqarfiginissaanut naliliineq tunngavissaqartitsilerpat, taamaattoq naammassineqassaaq. Aalisarnerup ilusaata, siunnersuisarnermi assingusuniluunniit periutsit annertuumik allanngortinnerini, taakkulu piffissap ingerlareernerani ilisimasaqarfiulersillugit kukkunersuinerimik kinguneqarsinnaapput. Taamaasiortoqarneratigut aqutsinissamat pilersaarut aalisarnermut ingerlanneqartumut sanilliullugu qaqugukkulluunniit eqqortumik tutsuiginartumillu ingerlanneqarnissaa qulakkeerneqassaaq.

Aqutsinissamat pilersaarummik allanngortitsinerit tamarmik Naalakkersuisunit akuerineqaaqaarnissaat piumasaqaataavoq, akerlianilli ilanngussanut allannguinerit allaffissornikkut APN-imit suliarineqarsinnaapput. Ilangussat pineqartut paasissutissanik piviusunik soorlu kisitsisitigut paasissutissanik nalunaarutini naalakkersuisunit akuerineqareersimasunik naqqiissutinik ilaqartarnissaat piumasaqaataavoq.

4.0 Itisuup raajaa (*Pandalus borealis*)

Itisuup raajaa, *Pandalus borealis*, kitaani immani kujammut Nunap Isuaniit (60°N) avannamat Qimusseriarsuaq tikillugu uumasuuvoq. Itissutsini 50 - 600 meter (ingammik 150 - 600 meter) akornini uumasuuvoq pingaartumik immap naqqani marrartarasaartuni itissutsinilu 200-400 meterit akornini pisarineqarnerusarluni. Nunatsinni raajaqarfiit pingaarnerit 2-4° C missaani kissassuseqarput. Itisuup raajaa ullup unnuallu ingerlanerani itissutsini nikerartuniissinnaasarpoq. Unnuakkut immap naqitsinerata ikiariissitaarneranut qaffasinnerusumut qaffattarpoq ulloruleraangallu naqqanut utertarluni. Itisuup raajaa naasunik uumasunillu nerisaqarpoq (omnivor), imaappoq assigiinngitsorpasuarunik nerisaqarpoq soorlu qullugissat, toqunikut assigiinngitsut, qeqqussat

Pandalus borealis (immap nillertup raajaa)

Uannga aaneqarpoq:

[HTTPS://ALCHETRON.COM/PANDALUS-BOREALIS-3992669-W](https://alchetron.com/Pandalus-borealis-3992669-w)

aamma uumasuaqqat tappiorannartut. Namminerlu aalisakkanik anginernit soorlu saarullinnit qaleralinnillu nerineqartarpoq.

5.0 Aqutsineq aamma piniarnermut periusissiaq

Aalisarnermut inatsimmi siunertanut paragrafi § 2, imm. 2-mi, pinngortitami ataqatigiinnermut aalisarnerup sunniuteqarnerata qaffasissutsimi akuersaarneqarsinnaasumiitinnissaa pingaartinneqarpoq. Anguniakkamut tassunga alloriarnerit siulliit tassaasariaqarput, peqassutsip uumasoaqassutsimi qaffasissuseq B_{msy} ⁶ qaangerlugu qularnaannerusumik piginnarneqarnissaa qularnaarisoq aalisarnerup qaffasissusissaa aalajangersaaffigissallugu. Tamanna angusinnaajumallugu tunngavusoq tassaavoq NAFO’p Scientific Council – NAFO-mit ilisimatusarnikkut siunnersuisoqatigiivini ilisimatusarneq tunngavigalugu siunnersuutinik piniartoqartarnissaa.

Tullerriaanik peqassutsimi sinneqartoorutaasumik tunisassiornermut ukiumut aaqqissuussaangitsumik ilusiliussamik naleqqussaannikkut peqassuseq nalilerneqartassaaq:

Ukiumoortumik kilisalluni misissuinermit pisanit paasissutissaneersunit siusinnerusukkut uumasoaqassutsimut nalileeriaaseq.

Ukiuni pineqartuni catch-effort (aalisarnermik suliniuteqarteqarnerit) iluanni ineriartorneq.

Ukiuni siusinersuni pisat.

Misissuinerup inernerani peqassutsip kinguaassiornera peqassutsillu annertussusaa annerpaamik nioqqutissiorsinnaanermut sanilliunneqassaaq kiisalu uumasoaqassutsimut naleqartitat toqusoqartarneralu pisassiinermi periarfissat arlallit mianersornissamik tunngaveqarnissamut attuumassuteqartut qaangiinissamut aarlerinarsinnaasut pillugit siulittuuteqarnerit ilanngunneqarput. Aalisakkat toqusarnerat peqassutsip ineriartorneranut atatillugu kisiartaalluni uuttuutaammat aqutsiveqarfiup sunniuteqarfigisinnaasaa aqutsiveqarfiup aqutsinerani sakkut pingaarnersaavoq. Taamaattumik aqutsinissamut pilersaarummi matumani anguniarneqarpoq, aalisakkat toqusarnerat aalajangersimasumik qaffasissutsimiitinneqassasoq toqusarnerup ataatsimut aalisagaqassutsip ataannarsinnaanera qaangissanagu, amerlassutsip B_{msy} -p qaffasissusaa qaangerlugu piginnarneqarnissaa siunertaralugu.

Taamaattumik aalisarnermi pisaqartarneq qaffasissutsimut ataatsimut inissisimatinneqassaaq:

- toqusoqartassutsip tamakkiisup aarlerinassusaa (z_{msy}) $\leq 35\%$ -miitillugu.
- Peqassutsip nalilernissaanut nalornisoqartoq ilisimatusarnermut atasumik siunnersuisoqatigiit nalilerpassuk NAFO-mi ilisimatusarnikkut siunnersuisoqatigiivi toqusoqartarneranut ataatsimoortillugu nalorninartoqannginnerusup atorineqarnissaa pillugu siunnersuisinnaapput.

⁶ B_{msy} tassaavoq uumasoaqassutsip qaffasissusia, aalisagaqassutsimit pineqartumit akuerineqarsinnaasumik piujuartitsinermit annerpaamik iluanaaruteqartitsisoq (maximum sustainable yield – MSY)

- Peqatigitillugu peqassutsip naleqassutsip killinganut allermut (Blim-imut) pisinnaanera < 5 %-miitinneqassalluni.

5.1 TAC-imik aalajangersaaneq

Raajarniarnerup aqunneqarneranut malittarisassaq pingaarnerpaaq tassaavoq TAC-ip aalajangersaaffigineqartarnera, kiisalu Kalaallit Nunaata, Canadap (peqassutsip Canadap EEZ-anut siammaqqanera pissutigalugu) EU-llu tassannga agguaqatigiittarnerat.

Naalakkersuisut pinngortitami isumalluutunut piujuartunut aqutsinermi aalajangiinermut piginnaaneqarput akisussaasuullutillu. Kitaani raajarniarneq TAC-it Naalakkersuisunit ukiumut ataasiarlugit aalajangersarneqartartut naapertorlugit aqunneqarpoq. Atlantikup Avannaata Kitaani Aalisarnikkut Kattuffimmut, NAFO-mut, aalisakkanik qalerualinnillu peqassuseq pillugu, matumani ilanngullugit Pandalus borealis, ilaasortaminut siunnersuisartumut Kalaallit Nunaat ilaasortaavoq. Danskit naalagaaffeqatigiiffianni namminersorluni imminut aquttutut taamaattunut tunngatillugu ”Savalimmiut Kalaallillu Nunaat sinnerlugit Danmarkip” aallartitaanut ilaasortatut Kalaallit Nunaat sassartarpoq.

Raajarniarnermut TAC-ip aalajangersarneqartarneranut ingerlatseriaaseq imaappoq:

1. Naalakkersuisut ukiumoortumik NAFO-mut qinnuteqaammik nassiussisarput, qinnutigineqartarpoq ukiumut ilivitsumut aggersumut TAC-imut tunngatillugu matumani ilanngullugit Pandalus borealis siunnersorneqarnissamik qinnuteqaat.
2. Pinngortitaleriffik paasissutissanik katersinermut misissuinernullu kiisalu peqassutsimik naliliinissamut piareersaaneq akisussaasuvoq.
3. NAFO’p Ilisimatusarnikkut Siunnersuisoqatigiivisa peqassutsimik naliliinermut piareersaatit paasissutissallu katersorneri, toqqaanermut misissuinernullu tunngatillugu atorineqartussat periutsit akuersissutigisarpai misissorlugillu. Peqatigitillugu peqassutsimik inissisimaneq, imaappoq misissuinerit inernerinik, Siunnersuisoqatigiit akuersisarput. Matuma misissorneranut maanna suleriaasiusoq, ataatsimoortunit suliarineqarpoq, ilisimatusarnermut atasumik suleqatigiissitamit, taaneqartoq NIPAG, NAFO-mit ICES-imillu raajanut tunngasunik immikkut ilisimasalinnit inuttalik⁷. Pinngortitaleriffik suleqatigiissitami tassani peqataavoq.

NAFO’p Ilisimatusarnikkut Siunnersuisoqatigiivisa niuernerpalaartumik peqassutsit atuuttunut TAC-inik matumani ilanngullugu Kitaani raajaqassuseq pillugu ilaasortani siunnersortarpai. TAC-issatut inaarutaasumik siunnersuut aalajangerneqarniaraangat, Pinngortitaleriffiup tamanna Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinernullu Naalakkersuisoqarfimmut nalunaarutigisarpaa. Inaarutaasumik siunnersuineq matuma kingorna Naalakkersuisunut nalunaarutigineqartarpoq.

TAC-itut innersuussutigineqartoq aalisarnermik soqutiginnittunit sammineqartarpoq nalilersorneqarluni, Kalaallit Nunaanni Aalisarnermut Siunnersuisoqatigiit siullersaallutik, matuma kingorna Naalakkersuisut kalaallit nunaata kitaani nunavissuup immamat avalassaariarnerani raajaqassuseq ataatsimut TAC, Canadamiut EEZ-at ilanngullugu aalajangertarpaat.

Naalakkersuisut ukiut tamaasa naatsorsortarpaat immikkoortittarlugulu TAC-ip tamarmiuserup ilaanik Canadap agguarsiassaa. Kisitseriaatsimut najoqqutassiaq aqutsinissamik pilersaarutit immikkoortuani allami ”Canadamut TAC-imik pissarsiassamik tunniussineq”-mi takuneqarsinnaavoq. Kitaani TAC-imit ataatsimoortumit aggorneriassaq ilanngaatigineqassaaq.

⁷ Imartat Ilisimatusarfigineqarnerannut Nunat Tamalaat Siunnersuisoqatigiivi (ICES)

Taamatutaaq Kalaallit Nunaat EU-Kommissioniatalu isumaqatigiinniarnernit anguneqarsimasut EU-p pissarsiassai TAC-imit ataatsimoortumit ilanngaataassapput. Tamatuma kingorna kalaallit raajarniartartuinut pisassiissutit sinneri agguaanneqartarput.

5.2 Uumassusilerisut siunnersuinerat annertuumik allannguuteqartillugu

aaqqiissuteqarnissamut aqutseriaatsit

TAC-ip aalajangersarneqarnerani anguniakkamut tunngaviuvoq, uummassuseqarneq inuiaqatigiillu aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugit nungusaataangitsumik aalisarnerup qularnaarnissaa. TAC-ip aalajangersarneqarneranut aallaaviusarpoq Pinngortitaleriffimmit paasissutissat pissarsiarineqartut tunngavigalugit NAFO-p Ilisimatusarnikkut Siunnersuisoqatigiivinit ukiumoortumik suliarineqartunit siunnersuineq. Kisianni inuutissarsiortunit peqassutsip ukiumiit ukiumut aalisarneqarsinnaasup annertuumik tassanngaannarlu nikerarpallaannginnissaat kissaatigineqarpoq. Tassunga pissutaavoq, aalisarnermit pisinnaassutsit eqqortut atuutilernissaannut nunamilu nioqqutissiornermut tunngatillugu tassanngaannaq sakkortuumillu allanngornerit aalisarnerup pilersaarusiornissaa ajornarnerulersittarmagu. Taamatut allanngornerit taamaattut niuernermit uggornartunik kinguneqartut paasinarsivoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu aqutsinissamut pilersaarutip matuma aalajangerpaa, uumasooqassutsimut siunnersuineq naapertorlugu TAC aalajangersarneqassasoq, taamaattorli killiliussap iluani TAC annerpaamik ukiumut 12,5 %-inik allanngorsinnaassaaq. Tamanna Tamatumunnga (iluqaqut) isumaqarpoq annikilliliisoqarnissaanik uumasooqassutsikkut siunnersuinerit nassatarisaanik pisassat sipporneqarsimatillugit patajaatumik ingerlatsinissamik aammalu TAC-ip uumasooqassutsimut siunnersuinermit naapertuuttunngorlugu sukkasuumik inissinnissaanik kissaateqarnerup nassataraa.

Aatsaat uumassusilerisut siunnersuinerat immikkut illuinnartumik pissuseqarsimappat, TAC-imit aalajangersaanermi qulaani aqutsinissamik malittarisassanit allaanerusumik iliortoqarsinnaavoq.

Immikkut ittumik pisoqarnera matumani imatut paasineqassaaq, uumassusilerisut siunnersuinerisa paasinarsisippassuk, innersuussinissamut naleqartitat akuerisat anguneqaqqajaasut imaluunniit qaangerneqaqqajaasut. Matumuuna pissutsit pilissapput, peqassuseq siumoortumik oqaatigineqarsinnaalluni, ukiumut pisassiissutissat iluanni sakkortuumik immikkut ittumik qisuariartoqarnissaa. Taamatut pisoqartillugu TAC-ip aalajangersarnerani Naalakkersuisut siunnersorneqarnissaat siunertaralugu ingerlatseriaaseq imaattoq aallartinneqassaaq:

Aalisarneq Pillugu Siunnersuisoqatigiit immikkut ittumik aggersarneqassapput. Siunnersuisoqatigiit uumasooqassutsimut immikkut ilisimasalinnik toqqaassapput, ajornartorsiutit kiisalu ajornartorsiutit pilerumaartussanut aaqqiissuteqarnissamik naassaarnissaq siunertaralugu

Pissutsit immikkut ittut Aalisarneq Pillugu Siunnersuisoqatigiit immikkut ittumik ataatsimiigiaqqusariaqalerneranik kinguneqarsinnaasut tassaapput:

1. Uumassusilerinikkut siunnersuineq TAC 20 %-inik imaluunniit taassumanga annerusumik appassasoq innersuussutigippagu.
2. Uumassusilerinikkut siunnersuineq TAC 30 %-inik imaluunniit taassumanga annerusumik qaffassasoq innersuussutigippagu.

Tamatuma takutippaa, siunnersuinerimi appaaneq qaffaanermit ilungersunarnerusutut isigineqartoq.

Matuma kingorna Aalisarneq Pillugu Siunnersuisoqatigiit Naalakkersuisoqarfimmit inassuteqaatsit malillugit aaqqiissutissatut periarfissaasinnaasunik Naalakkersuisut siunnersussavaat. Pissutsini taamaattuni immikkut pisuni TAC-imik aalajangersaanermut qulaani allaaserineqartup aqutsinermut malittarisassaq uniorlugu iliuseqarnissaq Naalakkersuisut toqqarsinnaavaat. Aqutsinermut malittarisassat akuerisaasut taamatut uniorlugit iliuseqarnerit tamatigut piviusorsior tumik tunngavilersorneqassapput utaqqisaannaagallartumillu pissuseqarlutik. Taamaattumik TAC-ip uummassusilerituut siunnersuinerinut naapertuuttunngorlugit sapinngisamik piaarnerpaamik suliarineqartarnissaat pingaartinneqartariaqarpoq. Piffissamut akunnattumut ungasinnerusumullu piujuartitsinissamik kissaateqarneq inuutissarsior tut pisaqarnissap aalajaatsuunissaanut kissaataannit qaffasinnerusumik nalilerneqassaaq.

5.3 Canadamut TAC-imik pissarsiamik tunniussineq

Kalaallit Nunaata Canadallu piniarnissamut periarfissat agguanneqarneri pillugit isumaqatigiinneq 1990-ikkut naajartulernerannit nunat akornanni ukiumoortumik oqaloqatigiinnerni sammeneqartarsimavoq.

Ukioq 2012-imi Kalaallit Nunaat Canadamik ataatsimeeqatiserinnippoq, tassani agguariaasissatut ilusiliussaq saqqummiunneqarpoq, misissuiffiup angissusianik, uumasooqassutsip peqassutsimik pisarineqartarsimasunillu tunngaveqarpoq. Malitassiatut saqqummiussaq taamanikkut Canadamit akuersaarneqanngilaq aammalumi kingorna ataatsimiinnerit malitsigisaanni akuersaarneqanngittuarpoq.

Taamaattumik Kalaallit Nunaata nunatut raajaqassutsip ilaanik raajaqarfiunerpaatut malitassiaq malillugu agguaaassineq illuinnaasiorluni ingerlattarpaa Canadalu nalunaarfigalugu, malitassiaq malillugu Canadamut tutsinneqartariaqartut, Kalaallit Nunaata peqassutsinut kalaallit aalisartuinut akuersissutit tunniutinngikkai.

Malitassiaq imatut iluseqarpoq:

1. Nunat marluusut immikkut aningaasarsior nikkut oqartussaaffigisaani uumasooqassutsip najuuffigisaani nalilersuisimaneq ukiut kingulliit tallimat agguaqatigiissinerat isigalugu, immikkoortut marluusut misissuiffigineqarsimanerat, 60 %-imik nalilerneqarpoq.
2. Nunat marluk akornanni aalisarnikkut oqaluttuassartaannut tunngatillugu, ukiut kingulliit tallimat agguaqatigiissillugu 40 %-imik nalilerneqarpoq.

Canadamut tunngatillugu kalaallit oqartussaasuinut oqaatigineqarpoq, Canadap nammineq angallatiminut TAC ukiumut aalajangersartaraa, uumasooqassutsimut tamarmiusumut, NAFO-p ilisimatusarnikkut siunnersuisoqatigiivinit saqqummiunneqartup uumasooqassutsimut siunnersuinerup 18 %-inik naleqarpoq..

Canadap Kalaallit Nunaatalu akornanni raajaqassutsip agguannera pillugu piumasarineqartunik isumaqatigiissuteqartoqanngilaq.

5.4 Kalaallit Nunaata Kitaani raajarniarnermi pissutsit immikkut ittut

Kalaallit Nunaata Kitaani raajarniarneq issittumi pinngortitami ataqatigiinneq ukiup ilaatigut sikuusartumi pisarpoq. Immikkoortuni pinngortitami ataqatigiinnerit nalinginnaasumik peqqissuupput uumasut nerisareqatigiinneri arferit angisuut tikillugit qaffasissutsinik arlalippassuarnik imaqarpoq. Uumasut kissartumik aallit nerisareqatigiinni qulliusut aalajangersimasumik akuttussusilimmik Pinngortitaleriffimmit aaqqissuussamik ataqatigiissumik nakkutigineqartarput. Ukiumoortumik qalorsuit atorlugit misissuinerlut atattillugu, natermiunit aalisakkanit, uumasunit qimerloqanngitsunit, svampenit koralinit allanillu misiligutissanik tiguisoqartarpoq.

Kitaata imartaani pinngortitami pissuseqatigiinneq uumasoaqatigiinnullu amerlasuunik pissusilinnut tunngatillugu anguniagaq pingarneq tassaavoq nerisaqaqatigiit qaffasissutsit arlalippassuit kiisalu pinngortitami ataqatigiinnermik tunngaveqartut isumalluutit aqunneqarnerani pinngortitami ataqatigiinnerit kinguaassiornerisa atatiinnarnissaat.

6.0 Piujuartitsineq siunertaralugu aalisarnerup teknikkkut iluarsartuussivigineqarnera

6.1 Atortut

Raajarniarneq tamarmi qalorsuarnik natersiutinik ingerlanneqartarpoq, qalorsuit saarlisaartorlu immap naqqatigut kalinneqartarput. Raajarniarnermi qalorsuit marloqiusat annerusumik atorveqartarput. Angallatip angissusia apeqqutaalluni qalut 1.600-nik nigartalinniit 3.600-nik nigartalinnut atorveqartarput. Amerlanerusut qalut 2.000-nik nigartallit atortarpaat.

Qalorsuit piumasaqaatit makkua naammassisimassavaat:

1. Nigartaq minnerpaamik 40 mm-inik nerutussuseqassaaq. Nigartaq tamakkerluni siaarsimassaaq.
2. Aalisakkanut aniatitsiviit isaavii (riste) pinngitsoorani atorveqassapput, aniatitsiviit akunnerisa 22 mm qaangeqqassanngilaat.
3. Qalut qajannaallisarneri, qalut affaani tunorlermi ikkusimassapput, taakku minnerpaaffeqassapput, minnerpaamik atortut nigartaasa marloriaataannik angissusilinnik. Qassutit affaani tunorlermi ataatungaani naqqinut atortut illersuutit (chafers) atorveqarnissaat akuerineqarpoq. Atortut illersuutit taamaattut atortup kaajallannerata annerpaamik 50 %-nut aalajangerneqassaaq.
4. Qassutit qajannaallissaatit atortoq kaajallallugu nigartussusiat (aqajaruata ilorliup) nigartussusianit annerussaaq.
5. Aalisaatip allunaasartaa assakaasorsuarnut nikerarsinnaasunut (roterende rock hopper-gear) ikkunneqarsimassaaq, atittussutit ataasiakkaat akornini kiisalu isuini sisannik ujarattat aalajangerneqassapput. Tamatuma saniatigut ujarattat (bobbins) atornissai inerteqqutaavoq. Ujarattat atorveqartut assakaasorsuit nikerarsinnaasut atortui saattunngorlugit ilusilikkat (skiver) tukimut atitoqatigissavaat.
6. Assakaasorsuit nikerarsinnaasut kalunnernik nivinngaavinnut minnerpaamik 72 cm-inik takitigisumut ikkunneqassapput.
7. Ujaqqanut nungullarnaveequtit, kivitsissutit ataani allinngorlugit ilorlinngorlugit ikkunneqassapput, qalorsuit aqajaruini ataasiakkaani annerpaamik 4 m-ussapput². Marlunnik aqajarullit atornerini taakku aqajaqqumut ataatsimut annerpaamik 2 meteriussapput².

6.2 Saniatigut pisat

Aalisarnerit amerlanerit allat assigalugit raajarniarnermi aamma saniatigut pisaqartoqartarpoq. Avataasiorluni angallatinut 2004-imi immikkoortiterissutip Nordmøremik taaneqartartup kingusinnerulaartukkullu sineriassap qanittuani angallatinut atulersinneqarnerata saniatigut pisat malunnaatilimmik ikileriartippai. Pingaartumik saarullit, suluppaakkat, qeeqqat, eqalussuit, qalerallit saniatigut pisarineqartartut qaffasissusaat ikinnerulersimaqaat.

Taamaattoq pingaartumik saniatigut pisarineqartartut assigiinngitsut pingasut suli unammillernartoqarput, tassaasut saniatigut pisarineqartartut eqalukkat (*Boreogadus saida*), ammassaat (*Mallotus villosus*) aamma "raajat amitsunik allalinnik" taasartagaat (*Pandalus montagui*).

Eqalukkat ammassaallu aalisagaapput ataatsimoorlutik ingerlaartartut, ilaannikkut pisarineqartartut, tassa qalorsuit ninginnerini amoorneqarneriniluunniit saniatigut pisarineqartartut. Tamatuma kinguneraa, taamatut saniatigut pisaqarneq pisarpoq piffissap ilaani (ammassaat aasami, aalisakkap suffiartornerani suffereerluniluunniit qimagutilernerani) imaaluunniit nunap ilaani (anermik eqalukkat Kitaata Avannaani aalisarnermi). Aalisakkat ataatsimoorlutik ingerlaartut pineqarmata aammali isumaqarpoq saniatigut pisarineqartut amerlasinnaasarmata. Aalisagaqatigiit

Pandalus montagui

Uannga aaneqarpoq:

<http://www.marinespecies.org/photogallery.php?album=2016&pic=40669>

marluusunut, nalinginnaasumik nuunnissamik aalajangersagaq, aalisarnermi saniatigut pisat pillugit namminersorlutik oqartussat nalunaarutaaniipput (Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 14 decembari 6, 2011-meersoq). Tamatuma saniatigut atortut teknologiitigut aaqqiissutissamik pissutsit taakkorpiaat tunngavigalugit najoqqutassamik naassaarnarluni suleqatigiittoqarpoq, saniatigut pisat avalatsinneqassanersut imaluunniit atortut qaqinneqassanersut.

Itisuup raajaa, *Pandalus borealis*, itissutini raajat amitsunik allalinnik *Pandalus montagui* peqatigalugu uumasuuvoq, (pingaartumik 170-280 m).

P. borealis aamma *P. montagui* piniarnermi imaluunniit malitsigisaanik nioqqutissiornermi avisaartinnissaannut sunniuteqartumik periuuserineqarsinnaasumik nassaasaqarnerisq isumaqartoqanngilaq. Taamaattorli ajorisassaannngitsumik eqqortumik ilisimaneqarpoq *P. Montagui*-mik annerpaamik saniatigut pisaqarnissamut sumi aarlerinarnerunersq kiisalu saniatigut pisarineqartut amerlassusaat ajorpallaannngitsumik eqqorluinnangajattumik nakkutigineqarput. Tamanna pissuteqarpoq *P. Montagui* *P. Borealis*-nit mikinerummat, taamaalillunilu *P. Montagui* pisarineqartut, iganissaq qalipaajaanissarlu siunertaralugit tulaanneqartartunut immikkoortumi tassani anermik takussaanagerarpoq. Immikkoortitami pineqartumi *P. montagui*-nik pissarsianik procentinik suliffissuarmi tiguisumi sinniisq umiarsuaateqarfimmi sinniisq peqatigalugu tunisinermi tassani suliassap ingerlanneqarnerani naatsorsuisarpoq.

Inuussutissarsiortunit assut ukkanneqarsimavoq oqaatigineqarlunilu kissaatigineqartoq, pisumi *P. Montagui-t* saniatigut pisarineqartarnerat sapinngisamik millisittariaqartoq ilaatigut MSC-mik akuersissummik allagartaliisarneq eqqarsaatigalugu.

6.3 Raajarniarnerup aquneqarneranut malittarisassat allat

TAC-ip aalajangersaaffiginerata saniatigut aammattaq aqutsinermut malittarisassat, ataani allattorneqartut allaaserineqartullu aqutsinermut malittarisassat atuuttut pingaernerpaajupput.

Raajarniarnermut tamarmiusumut Kalaallit Nunaata eqqaani aningaasarsiornikkut immikkut oqartussaaffigisaata iluani makkua atuupput:

- 1) Umiarsuaateqarfiit atuuttumik aalisarnermut akuersissutillit kisimik aalisarnermi peqataasinnaatitaapput.
- 2) Ukioq pisassiiffusoq aallartinnissaa sioqqullugu akuersissummik pigisallit tamarmik Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit akuersissutinik nutaanik tunniussisoqartarpoq. Akuersissummi nutaami umiarsuaateqarfimmut pineqartumut umiarsuaateqarfimmut tassunga pisassiissutit pigisat naapertorlugit tunniunneqartut amerlassusaat takuneqarsinnaapput.
- 3) Naalakkersuisoqarfiup ilaatigut pisassiissutit nuunneqarnerinut kiisalu pisassiissutit amerlassuseqartunik imaluunniit pisassiissutinik pigisanik pisinermut tuninerinullu atatillugu akuersissutit nutarterneqarneri isumagissavai.
- 4) Atortut atorneqartut tamarmik nalunaarutigineqassapput, teknikkkut iluarsartuussivigineqarnerani malittarisassat naapertuunnerat eqqortinneqarnerisooq nakkutigineqassaaq.
- 5) Qalorsuarnik kalinnerit tamarmik angallatip pineqartup umiarsuup ingerlarnanik nalunaarsuiffiani piffissaq aallartiffusoq, aallartinnermi sumiissuseq aamma aallartiffiup itissusia kiisalu taamaatinnermi piffissaq, taamaatinnermi sumiissuseq taamaatinnermilu piffissaq pillugu paasissutissat nalunaarneqassapput.
- 6) Pisat tamarmik (kasiilerneqarsimasinnaasut (discard) saniatigullu pisat ilanngullugit) nalunaarutigineqassapput, pissutigalugu raajartat (raajat anguniakkat Pandalus borealisit) tamatuma saniatigut angissutsinut immikkoortitat ilanngullugit aamma nalunaarutigineqartussaammata.
- 7) Inatsisitigut eqaatsumik pisassiissutit atornissaannut periarfissamik ammaassisoqarpoq, pisassiissutit aalisarneqanngitsut ukiumi tulliuuttumik annertussutsimi aalajangersimasumi aalisarneqarsinnaanngorlugit. Taamatut ukiumut tulliuuttumut pisassiissutit siumoorneqarsinnaapput. Aaqqissuussineq ulluinnarni taaneqartarpoq `pisassiissutinik nuussineq/kvotefleks´ soorlu qulaani immikkoortoq 3-mi eqqartorneqartoq. Illugiinnut nuussisoqarsinnaavoq – siumoortumik utimullu. Tamanna qanoq pisarnerisooq tulliuuttumi allaaserineqarpoq:
 - a) Raajanik pisassiissutit, ukiumi aalajangersimasumi aalisarneqanngitsut – qinnuteqareernikkut – ukiumi tulliuuttumi 30. apriili ilanngullugu aalisarneqarsinnaapput. Tamanna pisarpoq, ukiup siuliani sinneruttut ukiumut maannakkut pisumut pisassiissuteqarfiusumut nuunnerisigut. Tamatuma kingorna akuersissut iluarsisaaq tunniunneqartarpoq. Pisassiissutini amerlassutsit aalisarneqanngitsut kingusinnerpaamik 30. apriili atorunnaarsinneqartarput, piffissamilu kingusinnerusukkut aalisarneqarsinnaanatik.
 - b) Umiarsuaateqarfik, ukioq naatsinnagu pisassiissutiminik tamakkerlugit aalisartoq, 15. novembarimiit – qinnuteqareernikkut – ukiumi tulliuuttumi pisassiissutit aalisarlugit aallartissinnaavoq. Tamanna pisarpoq, pisassiissutit aalajangersimasumik amerlassusillit ukiumut pisassiiffiusumut ilanngunneqarnissaannik qinnuteqarnikkut. Ukiumi tulliuuttumi pisassiissutinik umiarsuaateqarfimmut tunniussinermi

pisassiissummi amerlassuseq taanna ilanngaatigineqartarpoq. Taamatut iliuuseqarneq akuersissuteqarnermut ataqatigiissumik aaqqissuussamik suliarineqartarpoq, umiarsuaateqarfimmullu akuersissut iluarsisaq nassiunneqartarpoq. Iliuuseqarneq ulluinnarni taaneqartarpoq, pisassiissutinik nuussisoqartoq.

- 8) Raajanut nunami suliffissuarnut piareersarlugit suliassatut (igallugit qalipaajarlugillu) tulaaneqartartunut tunngatillugu, Kalaallit Nunaanni Aalisarsinnaanermik Akuersissutinik Nakkutilliisoqarfik tunisinermut allagartanik tunisinermut atatillugu tunniunneqartunik misissuisinnaavoq.

7.0 Nalunaaruteqartarnek nakkutilliinerlu

Aalisarnerup nakkutigineqarnera umiarsuup allattaaveqartussaataaeritigut siullerpaamik pissaaq. Tamatuma saniatigut angallatit tamarmik VMS-imik (*Vessel Monitoring System* – tassalu angallatinut ataqatigiissumik aaqqissuussamik nakkutiginninneq) taaneqartartumik ataqatigiissumik aaqqissuussamik elektroniskiusumit nakkutigineqarput.

7.1 Nakkutilliineq uppersarsarnerlu

Malittarisassat aalisarnissamut aalajangersakkat eqquutitinnegarnissaat Kalaallit Nunaanni Aalisarnermik Nakkutilliisoqarfimmit (KANUAANA) nakkutigineqarpoq. KANUAANA nakkutilliisoqatigeeqarpoq, taakkua (annerusumik) kalaallit nunallu allamiut umiarsuaataannut suliffissualinnut Kalaallit Nunaanni aalisarnissamut akuersissummik pigisaqartunut, imaluunniit (kalaallit angallataannut tunngatillugu) nunat allat imartaanni aningaasarsiorfigisinnaasaanni aalisarnissamut isumaqatigiissutit pissutigalugit akuersissummik pigisalinnut atorneqartarput. Tamatuma saniatigut KANUAANA-p ”umiarsualivinni naalagaaffiup nakkutilliinera”-nik (”port state control”) taaneqartarpoq, qaammataasakkut angallatinik nakkutiginninneq (VMS) aamma aalisarnermi piniarnermilu paasissutissanik Pinngortitaleriffimmut tunniussisarnek isumagisarai. Kiisalu KANUAANA Issittumi Sakkutooqarfik annertuumik suleqateqarpoq nunallu immikkoortuini aalisarnermik aqutsiveqarfinnut, matumani ilanngullugit NAFO aamma NEAFC suliniarluartutut inissisimalluni.

KANUAANA aalisarnek nakkutigisaraa paasissutissallu tamatumuuna uppersarsartarlugit, nakkutiginnittussaataaneq pissutigalugu KANUAANA-mut tunniunneqartut, matumani ilanngullugit umiarsuarmi allattaaveqaqqusaaneq angallatinillu nakkutiginninneq.

KANUAANA-p aalisarnermik nakkutilliinini makkuninnga suliaqarnertigut ingerlattarpaat:

- Aalisarnermit tulaassisarnermik tamanik tulaassinernik nakkutiginninneq. Misilittakkat malillugit tulaassisarnerit 10 %-iisa missaat nakkutigineqartarput.
- Avataasiarluni raajarnarnermi angallatinik toqqakkanut nakkutilliisut (kalaallit nunallu allamiut). Nakkutilliisut taakkua aalisarnermut, nioqutissiornernut poortuinnermilu atortorissarutinut umiarsuarmi akornuserneqaratik isersinnaapput.
- Issittumi Sakkutooqarfik ikisinnaatitaavoq, nakkutiginnissinnaatitaavoq avataanilu raajarnartunik (kalaallit nunallu allamiut) angallataannik tamanik tigusarinnissinnaallutik. Sakkutuut imarsiortut nakkutilliisui immikkut ilinniarsimasunik sakkutuunut naalagaqarput, aalisarnermi atortut ilusaat nigartaqqortussutsillu misissortarpaat, taamatullu umiarsuup usisarfianiittut umiarsuup allattaaviini allatorneqartut naapertuunnersut misissortarlugit. Sakkutuut imarsiortut piviusumik

politiitut oqartussaasuupput, Kalaallit Nunaanni Politimestereqarfik suleqatigalugu suliarineqartarpoq.

7.2 Nalunaarutiginnittarnerit

Naggataani kingullertut aalajangiisussatut KANUAANA-p aalisarnermi malittarisassanik unioqutitsineq politiinut nalunaarutiginiarlugu toqqarsinnaavaa.

8.0 Naggasiussatut inassuteqaatit

Siuliani taaneqartut inassuteqaatsinik makkuninnga aamma/imaluunniit aalisarnerup siunissaanut tunngatillugu anguniagaqarnissamut pissutissaqalersitsipput:

- 1) Kalaallit inuiaqatigiit aningaasaqarniarnerannut raajarniarneq eqqaasaatigalugu sallerisaalluni pingaaruteqarpoq, aqutsisoqarfiup piffissamut ungasinnerusumut anguniagaraa aalisarnermut piujuartitsinissaq sallerpaajutinneqassasoq, matumani ilanngullugit:
 - a) TAC-ip aalajangersarneqarnera piujuartitsineq siunertaralugu pissaaq, pissutigalugu Naalakkersuisut NAFO'p Ilisimatusarnikkut Siunnersuisoqatigiivinit siunnersorneqarnissamut qinnuteqarsinnaanermut periarfissaq suli atorusummassuk qaffasissutsip taassuma paasinissaa siunertaralugu.
 - b) Pinngortitaleriffiup NAFO-p Ilisimatusarnikkut Siunnersuisoqatigiiviinik suleqateqarnini nangissavaa, misissuinikkut najoqqutassiat, peqassutsimut naliliinermi atornerqartartut, misissorneqarnissaat pitsaanerulersinneqarnissaat siunertaralugu taamaalillunilu peqassutsip nalilerneranit aalisarnerullu qaffasissusianut piujuartitsinermik aalajangersaanermut tunngavissamik pilersitsissaaq.
 - c) Peqassuseq peqassutsitut ataatsitut suli aqunneqassaaq, pissutigalugu tamatumunnga tunngatillugu peqassutsip ilusaanut piviusunik kingornuttakkanut tunngasut misissueqqissaarnerup suliap ingerlasup inernerisa allanngorarsinnaaneri aamma sillimaffigisariaqarmata.
- 2) Aalisarnermut malittarisassat aalajangersarneqarnerannut anguniarneqassaaq, pinngortitami ataqatigiinnermut sunniuteqarnera sapinngisamik minnerpaatinniarlugu millisarneqassaaq. Tamanna makkunatigut qularnaarneqassaaq:
 - a) Atortut qajassuussinerusut nutaat ineriartortinnerat, misiliineri piviusunngortitsinerup naammassinerisa nanginneqarnerisigut.
 - b) Immap naqqani avatangiisit malussarillutik allanngujasut taakkualu killiffii soqutiginaateqartut sumiiffissinissaat, paasinissaat nalunaarsornissaat siunertaralugit misissuinerit nanginneqarnerisigut.
 - c) Immap naqqani avatangiisinut malussarillutik allanngujasut taamaattunut illersorneqarnissaanut iliuutsinik aallartitsinerit naleqquttut naammassinerisa nanginnerisigut.
- 3) Kiisalu angallatit aaqqissuussaanerata isumalluutitut aalisarneqarsinnaasunut naleqqiullugu piginnaasaata angissusiata ingerlaavartumik misissorneqarnissaa siunertaralugu, pissutigalugu aamma naatsorsuutigineqarmat, pisassiissutitut niuerutigineqarsinnaasut immikkut tamarmik aqunneqarnerat atuuttoq aalisarnerup pisinnaasaasa ingerlaavartumik nammineq piumassutsimik aaqqiissuteqarfigineritut annertuumik ilapittuutaasinnaammat.